

برنامه‌سازی برای کودک در ماه مبارک رمضان به شکل خیلی جذاب در کشورهای اسلامی دیگر انجام می‌شود. آنها معمولاً به شکل کلیپ انیمیشن‌های کوتاه و... به برنامه‌سازی پرداخته‌اند. با این حال تاکنون ویژه‌برنامه سحرگاهی مخصوص کودکان ندیده‌ام

فایده‌یک

ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۰ • شماره ۷۵۲

رو در رو

۷

اهمیت لزوم ساخت چنین برنامه‌هایی برای کودکان تا چه میزان است؟

تلویزیون ما انواع و اقسام مخاطبان را دارد که طیف گسترده‌ای از مردم را در سطوح مختلفی از سلیقه، سن، سطح سواد، طبقات اجتماعی و... دربرمی‌گیرد و شما باید برای همه این اقشار خوراک مورد نیازشان را فراهم کنید. روزه‌اولی‌ها هم یکی از اقشار موجود در جامعه ما هستند که تلاش شده خوراک مناسب‌شان تهیه شود. از همین رو این برنامه که در سال‌های گذشته با تلاش دوستان دیگر به شکل‌های دیگر ساخته می‌شده، امسال توسط ما به شکل دیگری ادامه پیدا کرده است. مخاطب برنامه‌ها درگیر شبکه‌های ملی بزرگسالان هستند و ما خواستیم با این کار برای مخاطبان کودک و روزه‌اولی‌ها فضای مناسب خودشان را ایجاد کنیم. فکر می‌کنم در حال حاضر تنها ما هستیم که این کار را انجام می‌دهیم و وظیفه سنگینی بر دوشمان است. به هر حال هر شبکه‌ای متناسب با مخاطبان خودش برنامه تهیه می‌کند و ما هم در شبکه کودک و نهال این کار را انجام داده‌ایم.

ساخت برنامه‌های مذهبی با ساخت برنامه با موضوعات دیگر تفاوتی دارد؟

متأسفانه تاکنون در حوزه برنامه‌های معارفی از فرم‌ها و ساختارهای متنوع استفاده نکرده‌ایم. در این حوزه یک فاصله بین فرم و محتوا وجود دارد. غنی‌ترین محتوا مختص برنامه‌های معارفی است و ما هیچ برنامه دیگری را نداریم که از نظر محتوا تا این حد غنی باشد. اما از آن طرف متناسب با این محتوای غنی، فرم‌های خوبی تولید و طراحی نشده است و به همین دلیل باز هم بحث سختی کار مطرح می‌شود. البته در برنامه‌سازی مذهبی یک سادگی هم وجود دارد و آن این است که محتوا به‌وفور در دسترس است. بنابراین به نظر من این ارتباط بین فرم و محتوا در برنامه‌های معارفی بسیار کم‌رنگ است و خیلی سخت این دو موضوع با هم پیوند خورده و ارتباط برقرار می‌کند. این مشکلات برای برنامه‌های معارفی وجود دارد و برای حل آن به یک حرکت جهادی نیاز است تا بهترین فرم‌ها متناسب با برنامه‌های معارفی طراحی شود.

یکی از ضعف‌های بزرگی که در برنامه‌های معارفی وجود دارد این است که عمدتاً تکراری بوده و نوآوری در ساخت آنها وجود ندارد. در برنامه شما خبری از نوآوری هست؟

برنامه ماه طلایی با برنامه‌های دیگر کاملاً متفاوت است. برنامه‌های دیگر براساس گفت‌وگوست اما فضای برنامه ما نمایشی و طنز است. این تفاوت در برنامه ما نسبت به سایر برنامه‌های سحرگاهی وجود دارد. البته ما این کار را با حفظ چارچوب‌های همیشگی برنامه‌های معارفی انجام داده‌ایم.

با توجه به چنین خلاقیتی که در برنامه‌سازی به خرج داده‌اید پیشنهادی هم برای ساخت دیگر برنامه‌ها در حوزه مذهبی دارید؟

یک نکته اساسی که در ساخت برنامه‌های معارفی وجود دارد این است لازم نیست شما وارد شئون مختلف شوید و حوزه‌های مختلف را باز کنید. برنامه‌های شما در این حوزه باید نزدیک به فطرت انسان‌ها باشد تا مخاطب از طریق فطری با آن

میشم فکری در پشت صحنه برنامه «ماه من» در دوره مسوولیتش در شبکه ۳

یا یک کارشناس مذهبی مسلط به برنامه‌سازی را نداریم در نتیجه اکثر برنامه‌های مذهبی گفت‌وگومحور می‌شوند.

سختی‌های برنامه‌سازی در حوزه مذهبی بیشتر در چه بخش‌های مشهود است؟

چون محتوای برنامه‌های مذهبی براساس مذهب است، محتوا خوب و ساده است. اما از آنجا که ساختار جذاب ندارد سخت‌ترین حوزه به حساب می‌آید. شما در هر حوزه‌ای برنامه‌سازی کنید یک خروجی دارید که مخاطب با آن ارتباط برقرار می‌کند. او همه چیز را می‌بیند. اما در حوزه دین این‌طور نیست. مصادیق موضوعاتی که درباره آن صحبت می‌شود کمتر وجود دارد. در واقع مفاهیمی که در حوزه دین وجود دارد باید توسط برنامه‌ساز عینی شود تا به جان

ارتباط برقرار کند. به عنوان مثال حوزه کودک یک فضای رهایی، شادابی و نشاط دارد، بنابراین ما هم به عنوان برنامه‌ساز باید در همین فضا حرکت کنیم. سنگین و سخت صحبت نکنیم و فضای مفرحی را بسازیم تا کودک با آن ارتباط برقرار کند. شبکه‌های دیگر هم به همین صورت است. هر شبکه و برنامه‌ای مخاطبان خاص خودش را دارد که باید متناسب با فطرت و ذات مخاطبان خودش پیش برود تا موفق شود. البته اینها مسائل تئوری است. در عمل باید افراد دغدغه‌مند فرم‌های جدیدی را برای حوزه معارف طراحی کنند. باید افرادی را پرورش داد که بتوانند محتوا را به تصویر تبدیل کنند. ما کارشناسان دینی و برنامه‌سازهای خوبی داریم اما حد وسط این دو طیف وجود دارد. به این معنا که ما یک برنامه‌ساز کاملاً مسلط به مسائل دینی

مخاطب بنشیند که مسلماً خیلی سخت است. برنامه‌ساز باید مسلط به مفاهیم دینی باشد تا آن را تنزل ندهد یا به نحوی ارائه دهد که قابل فهم باشد. همین کار را سخت می‌کند. قدیمی‌ترین رسانه‌ای که در حوزه دینی وجود دارد منبر است که بسیاری از آقایان به بهترین شکل توانستند از طریق آن با مخاطبان خودشان ارتباط برقرار کنند اما ما در حوزه برنامه‌سازی نتوانستیم آن را به‌روز کنیم. ما منبری‌هایی داشتیم که مخاطبان میلیونی داشته‌اند اما این فضا به‌روزرسانی نشده است تا مخاطب پایدار بماند و همین کار ما را خیلی سخت کرده و احتیاج به بازنگری دارد. از طرفی هر برنامه‌ای می‌تواند دینی باشد. در اکثر مواقع شاهد آن هستیم که مخاطبان برنامه‌های گفت‌وگومحور را نمی‌پسندند اما در سایر حوزه‌ها اگر برنامه با محتوای دینی وجود داشته باشد، می‌بینند و مفهوم آن را هم در قالب و چارچوبی که باشد، می‌گیرند و برنامه‌ساز به هدفش می‌رسد. به نظر من این تقسیم حوزه‌های برنامه‌سازی، اشتباه است و باید تجدید شود.

در کشورهای اسلامی به جز ایران برنامه‌های مذهبی‌شان به چه صورت است؟ آیا جذابیتی که لازم است را دارد؟

در حال حاضر برای نام بردن برنامه‌های دیگر کشورهای اسلامی حضور ذهن ندارم اما برنامه‌سازی برای کودک در ماه مبارک رمضان به شکل خیلی جذاب در کشورهای اسلامی دیگر انجام می‌شود. آنها معمولاً به شکل کلیپ، انیمیشن‌های کوتاه و... به برنامه‌سازی پرداخته‌اند. با این حال تاکنون ویژه‌برنامه سحرگاهی مخصوص کودکان ندیده‌ام. به‌طور کلی کشورهای دیگر در حوزه کودک پیشرفت‌های زیادی داشته‌اند و بسیار جذاب کار کرده‌اند. ما هم نسبت به سال‌های قبل پیشرفت‌های زیادی داشته‌ایم و امیدوار هستم باز هم ادامه داشته باشد. چراکه با وجود این پیشروی‌ها هنوز از امواج سایر حرکت‌های اجتماعی عقب‌تریم.